

Nem a nőknek!

Írta: Bíró Lajos.

Ha a fegyverek egyszer majd mégis elhallgatnak, és ha a háborús lelki feszültség narkózisa egészen eloszlik, és ha akkor nézünk körül vihar után való bús tisztánlátással; a szívünk dermed majd meg¹ a pusztulás látványától. Azokra, akik a népvándorlást túléltek, nem várt nagyobb feladat, mint arra a generációra, amely ezt a háborút túlélte. Régi civilizációnk összeroskadt, csak² a keretei maradtak meg³; ezek között a keretek között egy új civilizációt kell felépíteni. Más lesz az ember viszonya embertársához, más lesz az ember viszonya az államhoz, más lesz az államok viszonya egymással szemben. Más lesz az ember viszonya ez után a planetáris felfordulás után, úgyszólván bolygó-jához is. Más képe lesz a földnek.

Hogyan helyezkedik el és hogyan él meg a nemzetközi egyezségeknek, a fokozott nemzetközi érintkezésnek, a szigorú erkölcsi ellenőrzésnek ebben a világában a mi szegény, kis Magyarországunk? A háború előtti Magyarország az európai civilizáció minden betegségét a tagjaiban érezte: megszenvedte a féktelen fegyverkezésnek és a gazdasági anarchiának minden nyomorúságát és Európa lázas betegszoba-hangulatának minden változását. De Magyarországnak azonkívül is volt néhány fájdalmas és szörnyű kórtünete. Az az ország, amelyből száz-kétszáz ezer ember vándorolt ki évenként, amelyben a tuberkulózis minden évben hetvenezer embert ölt meg, amelyben a csecsemők egy harmada nem érte meg az ötödik életévet, annak az európai civilizáció betegségei mellett külön nyavalyái is voltak, Magyarország egy-két évtizednyi fejlődéssel még¹ a nyugateurópai államok mögött is elmaradt, és már a háború előtt azt kellett mondani, hogy Magyarországnak megint egy olyan nagyszerű bátorságú és csodálatos termékenységu reformkorszakkal kell utolérnie Nyugat-Európát, mint a negyvennyolcadig. Ez volt a háború előtt. Azóta jött a háború.

Mit kell most tennünk? Honnan vegyünk most erőt annak a munkának az elvégzésére, amely reánk vár? Honnan vegyünk annyi elszántságot, okosságot, akaratot- és kitartást, amennyi ehhez a munkához kell? A magyar kormány most készíti el és a magyar parlament nemsokára tárgyalni fogja a választójog reformjáról szóló törvényjavaslatot. A magyar kormány, amely benyújtja, a képviselők, akik döntenek felette, megértik-e vajjon, hogy ennek a törvényjavaslatnak éppen ma a legmélyebb értelme: módot adni a munkára mindazoknak, akiknek a munkájára szüksége van az országnak? A női választójogéit való agitációról bizonyára el lehet mondani azt, ami a férfiak általános választójogáért való küzdelemnek jelmondata lett: nem lesz addig nyugalom Magyarországon, amíg az általános választójog törvénybe nincs ígátva. A női választójogért való mozgalomnak is megvan ez az elemi ereje: bizonyára nem lesz addig nyugalom Magyarországon, amíg ez a választójog törvénybe nincs ígátva. De azoknak, akik a női választójog terjedelméről most dönteni fognak, ezt kell megérteniük: a jogkiterjesztésnek ezúttal nem is a nagy ügyességgel, okossággal és következetességgel folytatott agitációt kell honorálnia. Ha Magyarországon nem lett volna női választójogért való agitáció, akkor okot vagy ürügyet kellene keresni a reform politikai szükségességének a megokolására. A női választójoggal nem a nőket kell megajándékozni, hanem az országot. A női választójogra elsősorban nem is

a nőknek, hanem a szenvedő, beteg és gyógyulni vágyó Magyarországnak van szüksége.

Európa szellemi és lelki atmoszférája elviselhetetlen volt már a háború előtt is. Senki sem élvezhette már büntetlenül ennek a civilizációnak az előnyeit — amelyről tudta, hogy egyebek között megrokkantó nők és kizsartolt gyermekek munkáján épül, — de az erkölcsi nihilizmus európai világában senki se találta meg a kifelé vezető és felfelé vezető utat. Magyarország közéletét ezenkívül is megmérgezte néhány lelki mérgefórrás. Ezt a civilizációt fel kell frissíteni és meg kell újítani. Mi újítja meg? Milyen barbárok-betörése? Az európai civilizációnak az a hallatlan szerencséje van még ebben a sorsdöntő időben, hogy friss, fogékony, nagy tömegeket bocsáthat be az állami élet sorompói közé, anélkül, hogy kockára tenne bármit is abból, a mi eddigi életünkben értékes volt. Az emberiség egyik fele, eddigi civilizációnkhoz bizonyára hozzátartozott — de félig mégis kívül állott rajta. Szerencse, hogy ha már ez a rettenetes habom eljött, olyan időben jött el, amikor az emberiség! női fele készen van rá, hogy munkában és kormányzásban elfoglalja azt a helyet, amely megilleti. A, nő bevonulása megújítja és felfrissíti civilizációnkat; ez lesz a kárpótlás — a történelem világosan beszél — a háború pusztulásaiért; ez lesz a gyógyulás módja és a fejlődés útja. Elképzelhető-e, hogy egy gyógyulásra annyira ráutalt ország, mint Magyarország, lemondjon erről a gazdag, erről a páratlan lehetőségről?

Nem képzelhető el. A női választójog¹ benne lesz az új választójogi törvényben. De nem szabad, hogy pikáns kis demonstráció legyen benne; — termékeny reformnak kell lennie. Nem alamizsnaként kell adni a nőknek valamiféle választójogocskát, hanem meg kell ajándékozni az országot a nők választójogával. Nem a kiskaput kinyitni, hogy néhányan besurranhassanak rajta, hanem szélesre kitárni a nagy kaput, hogy egy tisztább erkölcsű, lobogóbb lelkesedésű, munkára elszántabb, a jóban szívósabb nagy tábor vonulhasson be. Ertsék meg a magyar törvényhozók, mit kivan tőlük az idő és mit a magyar sors. A kivándorlásról valaha azt mondták, hogy az a menekülő forradalom. A választójogi reformról azt lehet mondani, hogy az a yitákká és törvényparagrafusokká átalakuló forradalom. És bizonyára az a női választójog is. Minden nő, aki választójogot kap, és akivel a női választók tábora szaporodik, jelenti egy olyan nő eltűnését, akinek a munkáját, a testét, az életét kizsartolták. Minél több női választó, annál kevesebb munkába belevakuló és belerokkanó asszony és annál kevesebb tönkremenő gyermek. Lehet itt habozni? Szabad itt habozni? Európának példát mutatni, a világ szimpátiáit — megint egyszer egy bátor reformmal megszerezni, közéletünket felfrissíteni, beteg országunkat meggyógyítani — szabad-e kételkedni benne, hogy a magyar törvény* hozás mindezt akarja és annak az elérésére az első lépést a választójognak a nőkre való széles kiterjesztésével meg is fogja tenni?